

آکسان گذاری، برجسته سازی و تاکیدات کلامی در گویندگی و فن بیان

نکات کلیدی آکسان گذاری و تاکیدات کلامی در فن بیان

www.radiovidar.com

مهمترین اقدامات یک گوینده قبل از شروع گویندگی متن یا شعر:

۱- روخوانی سریع متن جهت ارتباط اولیه با محتوا برای دریافت فضای متن

۲- صحیح خوانی تلفظ کلمات مهم

۳- درک معنی واژه ها در ابیات و جملات و پی بردن به معنای کامل و دقیق محتوا برای انتخاب لحن و حس مناسب در خوانش و گویندگی

۴- مشخص کردن مکث ها و آکسان گذاری مناسب به همراه تعیین فراز و فرود در قسمت های لازم

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

هر جمله یک کلمه کلیدی دارد. یکی از اشکالات عمده ای که باعث می گردد، یک متن به درستی ادا نگردد و جذاب نباشد، عدم تقطیع و آکسان گذاری مناسب است.

فواید آکسان گذاری:

- ۱: انتقال صحیح معنا و مفهوم جمله.
- ۲: به انتقال صحیح حس کمک میکند.
- ۳: به لحن صحیح صدا کمک میکند
- ۴: به فرازو نشیب یا آهنگ صدا کمک میکند.
- ۵: از یکنواخت بودن صدا جلوگیری میکند.

از مهم ترین موارد در بحث فن بیان، **تاکیدات کلامی** است. در هنگام **سخنرانی** و **سخنوری** باید دانست که برای گفتن هر مطلبی که متشکل از چندین جمله است، قطعا یک جمله وجود دارد که از اهمیت بیشتری برخوردار می باشد و بار معنایی و عاطفی کلام را به دوش می کشد. بنابراین باید آن جمله را با تاکید بیشتری بیان نمود و به بیان دیگر آن جمله را **اکسان** گذاشت و آن نسبت به سایر جملات برجسته تر ادا کرد. بدون رعایت قوانین و قواعد **آکسان گذاری** برخوردار از **فن بیان قوی** و قدرتمند، امکان پذیر نیست.

همچنین می بایست این را هم در نظر گرفت که هر جمله ای که گفته می شود متشکل از چندین کلمه می باشد و قطعا از میان کلمات، کلمه ای وجود دارد که از اهمیت فراوانی نسبت به بار معنایی جمله برخوردار است. پس باید با **اکسان گذاری** و **تاکید کلامی** همراه باشد. حتی باید در نظر گرفت که هر کلمه ای که از چندین بخش تشکیل شده است، یک بخش وجود دارد که اهمیت بیشتری دارد و **اکسان گذاری** روی آن بخش صورت می گیرد و آن بخش یا هجا هنگام تلفظ کلمه با شدت بیشتری ادا می شود.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

تشخیص این نکته که اکسان گذاری یا تاکید کلامی بر کدام جمله و یا کدام کلمه و یا کدام حرف واقع شود با سخنران است. البته نه به این معنا که سخنران یا سخنور هر جا که اراده کرد می تواند اکسان گذاری کند، بلکه سخنران در این زمینه دارای اختیارات و البته محدودیت هایی است که مربوط اصول و قواعد اکسان گذاری است. سخنوران می توانند بر اساس دیدگاه و منظرگاهی که در سخنرانی خود دارند، برای انتقال دقیق تر پیام خود از اصول و قواعد اکسان گذاری استفاده کنند. استفاده به جا و مناسب از این قوانین در ریتم و موسیقی کلام و به عبارت دیگر در روان صحبت کردن سخنوران، تاثیر قابل توجهی دارد.

فراموش نکنید که اکسان گذاری از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است و عدم رعایت اصول و قواعد اکسان گذاری می تواند منجر به تغییر مفهوم سخن شود و پیام اشتباه و نادرست را به مخاطب مخابره کند.

به بخش یا هجایی از کلمه که در انتقال معنای کلمه نقش مهمتری دارد تکیه هجا و به کلمه و یا عبارتی که در ساختار یک جمله نقش کلیدی از نظر انتقال معنا و مفهوم را داشته باشد تکیه کلام گفته می شود. تکیه هجاها و

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

تکیه کلام ها، اکسان می گیرند و با شدت بیشتری تلفظ می شوند که به این عمل برجسته سازی یا آکسان گذاری می گویند.

اکسان گذاری یکی از مهمترین ابزار در فن بیان است که سخنران از آن استفاده می کند تا بتواند متناسب با دیدگاه و منظرگاه خود، برای انتقال پیام به مخاطب، به لحن درست و دقیق دست پیدا کند. هدف غایی از فن بیان، رسیدن به لحن درست و دقیق است و لحن درست به معنای تصویرسازی پیام سخنران برای مخاطب از طریق ویژگی های صدا است و تمامی تکنیک های فن بیان از جمله اکسان گذاری در خدمت لحن سخنرانی است.

اگر بای زینت یا تاکید روی
افعال بیاید، در هر شش
صیغه، تکیه و اکسان در
اول کلمه و روی حرف ب
قرار می گیرد

www.radiovidar.com

در آکسان گذاری باید توجه گردد که نوع جمله چیست و متناسب با نوع جمله است که اکسان به نقش های مختلف مانند فعل، فاعل، مفعول و یا انواع قیدها تعلق می گیرد.

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

به عنوان مثال:

- در جملات خبری اولویت آکسان گذاری معمولا بر روی عملی ست که اتفاق افتاده است: در ساعت ۵ علی به قتل رسیده است
- در جملات پرسشی اولویت آکسان گذاری معمولا بر روی قید زمان و یا مکان می باشد: در ساعت ۵ علی به قتل رسید؟ یا امسال کتاب چاپ می شود؟ تاکید بر روی قید مکان یا زمانی است که در جمله بدان تاکید شده است. کلمه امسال در این جمله، با تاکید بیشتری گفته می شود تا مفهوم تعجب را به درستی انتقال دهد.
- در جملات شگفت انگیز و تعجبی اولویت آکسان گذاری بر روی مفعول جمله می باشد: در ساعت ۵ علی به قتل رسید! یا شما کتاب را خواندی! تاکید بر روی کلمه کتاب است. زیرا در این جمله کتاب خوانده شده است.

در جملات پرسشی
اولویت آکسان
گذاری معمولا بر
روی قید زمان و
یا مکان می باشد

www.radiovidar.com

در جملات پرسشی اولویت آکسان گذاری معمولا بر روی قید زمان و یا مکان می باشد

راه های اکسان گذاری

- بالا بردن شدت یا قدرت صدا
- بالا بردن اندازه صدا (کشیدگی صدا)
- استفاده از مکث قبل از تکیه کلام

این سه مورد، مهمترین راهکار اکسان گذاری است. معمولا ما در تکیه هجاها از شدت صدا و در تکیه کلام ها از اندازه و ارتفاع صدا استفاده می کنیم. هر جا که می خواهیم یک بخش یا هجا از کلمه ای را اکسان گذاری کنیم، تکیه هجا را با شدت و قدرت بیشتری تلفظ می کنیم و هر جا که بخواهیم کلمه یا عبارتی را اکسان گذاری کنیم، آن کلمه یا عبارت را با صدای بلندتری تلفظ می کنیم.

در جملات شگفت انگیز و تعجبی اولویت اکسان گذاری بر روی مفعول جمله می باشد

آموزش فن بیان و گویندگی ویدار

مکث یا سکوت راه دیگری است که البته در **اکسان گذاری روی تکیه هجا** که بخشی از یک کلمه است، نمی تواند مورد استفاده قرار بگیرد و فقط در مورد **تکیه کلام**، یعنی جایی که ما یک کلمه و یا یک عبارت را **اکسان گذاری** می کنیم، استفاده می شود.

مکث یا سکوت هم می تواند قبل و هم بعد از **تکیه کلام** استفاده شود. این که مخاطب از کجا می فهمد که مکث، کلمه یا عبارت قبل از خودش را **اکسان گذاری** می کند و یا کلمه و عبارت بعد از خودش، بستگی به نحوه استفاده سخنران از سایر تکنیک های **فن بیان** و زبان بدن دارد. حتی می شود یک عبارت و یا کلمه ای که از نظر سخنران اهمیت بسیار کلیدی در انتقال معنا و پیام سخنرانی دارد را جهت **اکسان گذاری** مضاعف، هم قبل از آن و هم بعد از آن از سکوت یا مکث استفاده کرد.

***اکسان گذاری** (تاکید و برجسته سازی) می تواند بر روی **حروف، کلمات** و یا یک جمله صورت پذیرد:

• **اکسان گذاری روی حرف**: تاکید و برجسته کردن حروف ابتدای کلمات یا حروف ربط در جملات در صورت نیاز می تواند به زیبایی کلام و تاثیرگذاری بیشتر جمله کمک کند

• **اکسان گذاری روی کلمات**: رایج ترین اکسان گذاری روی واژگان و کلمات می باشد که بار معنایی یک جمله را به دوش می کشند و با برجسته کردن آنها (مکث قبل یا بعد کلمه، بالا بردن اندازه صدا و کشیدگی، بالا بردن شدت یا قدرت صدا) صورت می گیرد

• **اکسان گذاری روی یک جمله**: با تکرار یک جمله یا بل ند و آرام خواندن آن جمله می توان یک جمله را متفاوت از سایر جملات کرد

کارگاه فن بیان و گویندگی

گروه هنری ویدار

تلگرام @Vidar_Art_Group

اینستاگرام Vidar_Art_Group

